

deles klart for mig, at man gjør Uret, og høilig Uret, naar man vil tiltraade Folk at benytte den Udvei, der staaer dem aaben, nemlig at udtræde af Folketirken. Det blev skarpt fremhævet af den ærede Iste Landssthingsmand for Iste Kreds (Madvig), at det var den rigtige Vei at gaae; der skulle I søge hen, sagde han, naar I søle Eder utilfredse. Man styrker ikke den danske Folketirkes Bestaaen ved at udvise af den de Folk, som i ethvert Punkt ere i Overeensstemmelse med dens Tro og dens Lære, men som alene ikke finde sig tilfredsstillende ved den Sjælesørger, som tilfældig er bleven dem beskikket, og som kun forlange at samle sig om en af Folketirkens egne ordinerede Geistlige, der hvilkensomhelst Dag igjen kan faae kongelig Ansættelse. Det forekommer mig med Hensyn til den Anviisning, der blev givet, og givet paa den Maade som af den ærede Iste Landssthingsmand for Kjøbenhavn (Madvig), at der er noget Haardt — jeg kunde fristes til at bruge et langt stærkere Udtryk — i at sige til Folk: Kunne I af den Grund ikke finde Eder tilrette i Folketirken, saa træder ud! Har man et strengt og alvorligt Kirketilshyn, saa er det vel muligt for det at opretholde Disciplin blandt Kirkens Lærere og Tjenere. Om en saadan Disciplin for Dieblisset opretholdes her i den danske Kirkes Lærerstand, om der, som den ærede Iste Landssthingsmand for Iste Kreds (Madvig) udtrykte sig, læres fuldstændig correct, skal jeg lade staae hen, men naar han opstiller den Fordring, at en saadan correct Lære skal finde Sted i Kirken, saa troer jeg ogsaa, at han maa komme meget nær hen til, om just ikke til militair Commando, saa dog til et stærkt Subordinationsforhold, men, kan man end saaledes fremtvinge Orden og Ædighed blandt Kirkens Lærere og Tjenere, saa er det derimod ligefrem en Umulighed at gjøre det med Hensyn til Menighederne, thi den evangelisk-lutheriske Kirke har ingen Magt over Menighederne. Det maa idetmindste staae aldeles klart for Enhver, at det er umuligt, endogsaa for det meest nidkjære Kirketilshyn at fremtvinge en fuld forsvarlig Betjening af Kirkens Embede og skaffe sig Sikkerhed for, at der bliver arbejdet for Bættelse eller for Bevarelse af et christeligt Menighedsliv. Noget Saadant

kan efter min Overbeviisning kun naaes, naar Bevægelsen udgaaer fra den af, naar den kommer fra selve Menighederne. Først da vil det rette Forhold, den rette Betydning finde Sted mellem Lærer og Menighed, og det er det, som jeg troer, at dette Lovudkast giver. Dette Lovudkast vil styrke en saadan Bevægelse, hvor den allerede findes i Landet, den vil vække den paa mange Steder, hvor den ikke findes for Dieblisset; det er mit Haab og min Overbeviisning. — Man vil formodentlig atter idag, ligesom tidligere, bebrejde mig, at min Udtalelse er holdt i en altfor stor Almindelighed. Man vil sige, at det heller ikke idag af mig er paavist, at Lovforslaget, saaledes som det foreligger, vil kunne afhjælpe den Trang, som man er villig til at indrømme findes mange Steder. Ja, det er sandt, denne Lov vil efter min Overbeviisning ikke være tilstrækkelig; der fordres Mere i den samme Retning, for at Loven kan gjøre sin fulde Nytte. Jeg tillod mig igror, da et lignende Lovforslag var for i denne Sal, at udtale, at man burde gaae et Skridt videre; man burde, naar det blev forlangt af saadanne Samfund, vie theologiske Candidater til præstelig Gjerning; der ved vilde Savnet for en Deel kunne blive afhjulpet. Det vilde man imidlertid ikke gaae ind paa, og i samme Dieblis, som man siger, at denne Lov ikke kan afhjælpe den Trang, som allerede er tilstede, saa spørger jeg: Hvis er Skylden, at den ikke kan afhjælpe den? Det er netop den Modstand, som Loven møder i denne Sal; man vil ikke engang gaae saa vidt, at man tillader Sammenslutningen af Samfund om en af Landets ordinerede Geistlige. — Den ærede Ordfører henvendte igaar en varm og indtrængende Opfordring til dem af Thingets Medlemmer, som stode tvivlsraabige; han opfordrede dem til at slutte sig til dem her i Salen, som vilde holde paa det Bestaaende, det Prøvede, det Nedarvede, dette Bestaaende, Prøvede og Nedarvede, som man dog selv har fundet trængte saa stærkt til Hjælp, at man har villet hde den ved det i Betænkningen antydede Forslag. Jeg skal ogsaa her idag tillade mig en Henvendelse til Thingets ærede Medlemmer; det bliver formodentlig de sidste Ord, jeg skal tale i denne Sag, og